

Läroplanskoppling
finns på sista sidan

Lärarhandledning

Oktackhej

Filminformation

Längd: 92 min

Ålder: 10 år (M)

Ämne: Värdegrund, Biologi,
Teckenspråk för hörande

Språk: nederländska, neder-
ländskt teckenspråk

Produktionsland:
Nederländerna, 2022

Svensk distribution:
Swedish Film, 2023

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmnr: ART001023

Nyckelord

döv, CI, cochleaimplantat,
äventyr, resa som döv,
funktionsnedsättning,
funktionsvariation

Två flickor rymmer från sin skola och ger sig ut på en äventyrlig resa mot Paris. Eftersom de är döva går det inte som på räls när de plötsligt måste byta tåg. Pengarna är slut och de är utlämnade till sina egna förmågor att lösa de problem som uppstår längs vägen.

Referat

12-åriga Jamie har precis börjat på en internatskola för döva i Nederländerna. När hennes älskade farmor hamnar på sjukhus inspirerar kompiserna Imane henne att ta sig dit, trots att de inte fått lov och att sjukhuset ligger i Paris. Jamie och Imane tar tåget, men eftersom Jamie inte kan höra missar hon viktig information när de plötsligt måste byta tåg. Till på köpet glömmar hon biljetter och packning på tåget. De liftar och hamnar på en konsert i Ingenmansland. Därifrån vandrar de sedan för att ta sig fram. Mitt i ett oväder hittar de ett gammalt slott som de övernattar i. Jamie har övertalat Imane att inte använda sitt cochleaimplantat när de är tillsammans och när Imane tappar implantatet tar Jamie det och gömmer det i sin ficka. Imane tror att hennes mamma kommer bli jättearg på henne för att hon haft bort det. När Imane, flera äventyr senare, hittar det i Jamies ficka vill hon inte godta hennes ursäkt. Först efter att Jamie förenats med sin farmor lyckas hon bli vän med Imane igen.

Före filmvisning

Hur fungerar vårt hörselsinne och hur ser örat ut inuti?

Vad innebär det att vara döv?

Vilka hjälpmedel finns?

Hur fungerar ett cochleaimplantat och hur kopplas det på hörselorganet?

Hur tror du att det är att vara döv? På vilket sätt är det en funktionsnedsättning?

Frågor efter filmvisning

1. Varför tror du att Jamie skulle bo på en internatskola?
2. Vilket omdöme har man som tolvåring? Kan man klara av att göra en sådan här resa?
3. Hur farligt är det att lifta? Skulle du våga det?
4. Hur tror du att Jamie ser Imane? Vad tänker hon om henne?
5. Hur tror du Imane ser Jamie? Vad tänker hon om henne?
6. Vad lär sig Jamie under resan? Vad lär hon sig om sig själv?
7. Vad lär sig Imane under resan? Vad lär hon sig om sig själv?
8. Hur skiljer sig ljudet för den som använder cochleaimplantat mot de som är hörselskadade och hörande?
9. Vad finns det för fördelar med att ha cochleaimplantat?
10. Vad finns det för nackdelar med att ha cochleaimplantat?
11. Varför tror du att det blivit så att Imane men inte Jamie har cochleaimplantat?
12. Tror du att det är lättare idag att vara döv än förr i tiden? I så fall, varför?

Arbete efter filmen

Lär dig mer om örat och hörseln

Se Magnus Ehingers genomgång av [Hörsel och balans](#) (balansdelen kan utgå). På bilden vid 7 minuter syns cochlea-delen. Vad tror du den används till?

Beskrivning av CI, cochleaimplantat: <https://www.akademiska.se/ci>

Samhällets anpassning till funktionsvariation

Fundera på hur samhället bättre skulle kunna anpassas för icke-hörande och hörselskadade. T.ex. information på tåg och buss, TV-program som melodifestivalen, tolkstöd, mm.

Diskutera ifall hörande borde få lära sig grunderna i teckenspråk i skolan. Kanske alla lärare borde använda sig av TAKK-tecken? *Se exempel under rubriken Länkar.*

Kommunicera utan tal

Lär dig säga ditt namn med teckenspråksalfabetet. Hitta också på ett tecken som motsvarar dig/ditt namn. Undersök ifall teckenspråk är universellt eller olika för olika språk?

Låt eleverna dra ett kort med en mening och föra fram budskapet med sitt kroppsspråk i smågrupper utan att säga något. Skriv ut meningar på kort, *se bilaga.*

Testa ifall du kan läsa på läpparna. Sitt två och två. En i taget mimar ett ord långsamt och tydligt. Kan kompiserna se vad du säger?

På vilka sätt kan mobilens teknik ge möjlighet även för döva att prata?

Lär er teckna en barnvisa, till exempel Bä bä vita lamm: <https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=youtube+b%c3%a4b%c3%a4+vita+lamm+teckenspr%c3%a5k&mid=6FB5A9F8621447E702946FB5A9F8621447E70294&FORM=VIRE>

Relationer

I Jamies och Imanes relation är det ofta konflikter. Fundera över hur deras maktspel ser ut. Skriv upp något tillfälle då Jamie vinner och något där Imane vinner. Vad tror du det var som gjorde att Jamie bestämmer sig för att resa iväg tillsammans med Imane?

Förväntningar och outtalade regler i olika umgängen

Fundera över vem/vilka du brukar umgås med. Hur gör ni för att hålla ihop gruppen?

Är det mycket bråk och i så fall varför? Vem får vara med i er grupp och vem får inte? Hur skulle det kännas att byta grupp?

Näm en regel eller outtalad regel och förväntningar som du och dina kompisar måste leva upp till i "din" grupp. Jämför "din grupp" med en annan grupp du ingår i eller som du känner till. Skiljer sig "reglerna" eller förväntningarna åt? På vilket sätt i så fall?

Fördjupa dig

Fördjupa dig i ämnet med hjälp av externa länkar som ger dig mer information och inspiration.

Länktips

SR, Språket. Ett avsnitt om teckenspråk.

- <https://sverigesradio.se/avsnitt/teckenspraket-allt-du-velat-veta>

Mer om svenskt teckenspråk hittar du på

- <https://www.isof.se/lar-dig-mer/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-svenskt-teckensprak>

Beskrivning av CI, cochleaimplantat:

- <https://www.akademiska.se/ci>

TAKK-tecknande av en bokuppläsning:

- <https://www.spsm.se/for-laromedelsproducenter/producera-tillgangliga-laromedel/egenskaper-och-funktioner-som-okar-tillgangligheten/tecken-som-akk/>

Teckenspråkslexikon

- <https://teckensprakslexikon.su.se/>

Litteraturtips

Helen Keller föddes dövblind. Läs hennes självbiografiska bok *Mitt livs historia*.

Filmtips

Spelfilm

Familjen Bélier (2014)

Fransk film om en hörande och musikalisk tonårig tjej i en döv familj.

Coda (2021)

Amerikansk film om en hörande och musikalisk tonårig tjej i en döv familj. Remake.

Wallace (2014)

En svensk fantasifull kortfilm om pojken Wallace som är duktig på att rita och har en hörselskada. Hans hörapparat hjälper bara delvis. Och har fördelen att den går att stänga av när det blir stökigt. Passar mellanstadiet

Utbildningsfilm

Örat, hörseln och balanssinnet – grundläggande (2008)

Vad är hörsel och hur fungerar den? I tre avsnitt, på total 12 minuter, förklaras örats uppbyggnad, hörseln och balanssinnet. För 9-11 år.

Örat, hörseln och balanssinnet – avancerat (2008)

Vad är hörsel och hur fungerar den? I tre lite mer avancerade avsnitt förklaras på 22 minuter örats uppbyggnad, hörseln och balanssinnet. För 12 – 18 år.

OM hörselskada och dövhet (2023) – en kort utbildningsfilm på 3 minuter som tydligt förklarar hur örat fungerar för den som hör och vilka hjälpmedel som finns för den som inte hör. För 7 – 12 år.

Tolka kroppsspråk (2017)

Kroppens uttryck och våra inre känslor är starkt förknippade med varandra och det är medfött. Deras samarbete har en evolutionär funktion i grunden, men vad vet vi om den tysta kommunikationen idag?

Läroplanskoppling

Filmen *Oktackhej* passar bra för undervisning vid värdegrundsarbete samt i biologi och teckenspråk för hörande i grundskolan, årskurs 4–9. Nedan förslag på centralt innehåll från Lgr22, se www.skolverket.se.

Värdegrund, Lgr22

Läroplanen anger bland annat att skolans mål kring Normer och värden (2.1) är att varje elev

- respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen

Biologi, åk 4–9, Lgr22

- Människans organsystem. Några organs namn, utseende, placering, funktion och samverkan.
- Några vanliga sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas. Hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av levnadsförhållanden, kost, sömn, hygien, motion och beroendeframkallande medel.
- Några upptäckter inom biologiområdet och deras betydelse för människans levnadsvillkor och syn på naturen.

Teckenspråk för hörande, åk 4–9, Lgr22

- Tydligt teckenspråk och enkla teckenspråkiga texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer.
- Berättelser och annan fiktion på teckenspråk, även i dramatiserad form.

<p>Jag tänker inte följa med!</p>	<p>Jag tycker om dig.</p>	<p>Jag tycker maten är äcklig.</p>
<p>Jag tycker inte om grönt!</p>	<p>Jag är så arg så jag spricker!</p>	<p>Jag är ledsen för min katt är sjuk.</p>
<p>Jag är nyfiken på att åka skateboard.</p>	<p>Jag är orolig för att spilla när jag dricker.</p>	<p>Jag skäms över en prick på väggen.</p>